

КАРАР
Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Кәкре Елга авыл жирлеге Советы

Кәкре Елга авылы

№ 129

«11» апрель 2019 ел

Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Кәкре Елга авыл жирлеге 29.05.2012 ел № 41 каары белән расланган, Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Кәкре Елга авыл жирлеге Башкарма комитеты түрында Нигезләмәгә үзгәрешләр керту хакында (08.11.2013 № 68, 21.02.2014 № 80, 16.02.2015 № 118, 02.04.2015 № 125, 04.05.2016 № 25 каарлар редакциясендә)

Муниципаль норматив хокукий актларны жирле үзидарә түрында федераль һәм республика законнарына туры китерү максатында

Кәкре Елга авыл жирелеге Советы **карап чыгарды:**

1. Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Кәкре Елга авыл жирлеге 29.05.2012 ел № 41 каары белән расланган, Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Кәкре Елга авыл жирлеге Башкарма комитеты түрында Нигезләмәгә (08.11.2013 № 68, 21.02.2014 № 80, 16.02.2015 № 118, 02.04.2015 № 125, 04.05.2016 № 25) түбәндәгә үзгәрешләрне кертергә:

1.1. 3.2 пунктын түбәндәгә редакциядә бәян итәргә:

«3.2. Башкарма комитет компетенциясенә жирле әһәмияттәге түбәндәгә мәсьәләләр керә:

- жирлек Советына жирлек бюджеты проектын раслау өчен формалаштыру, тәкъдим итү;

- федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, жирлек уставы нигезендә жирлек бюджетының үтәлеше;

- жирлекнең вәкиллекле органы тарафыннан расланган тиешле нигезләмә нигезендә муниципаль милектәгә мәлкәт белән файдалану һәм эш итү;

- жирлек торак пунктлары чикләрендә беренчел янгын куркынычсызлыгы чараларын тәэммин итү;

- жирлек халкын әлемтә, җәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү белән тәэммин итү өчен шартлар тудыру;

- жирлек халкын ял иттерүне оештыру һәм мәдәният оешмалары хезмәте белән тәэммин итү өчен шартлар тудыру;

- жирлек территориясендә физик культура, мәктәп спорты һәм массакүләм спорт үсеше өчен шартлар тәэммин итү, жирлекнең рәсми физкультура-сәламәтләндерү һәм спорт чараларын үткәрүне оештыру;

- жирлекнен архив фондларын формалаштыру;
- жирлек территориясен төзекләндерүү кагыйдәләрен үтәүне контролъдә тоту, күрсәтелгән Кагыйдәләр нигезендә жирлек территориясен төзекләндерүүне оештыру;
- объектлар адресларын бири, адресларны үзгәртүү, юкка чыгару, урам-юл чөлтөре элементлары исемнәрен бири (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, региональ яки муниципальара әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, муниципаль районның жирле әһәмияттәге автомобиль юлларыннан тыш), жирлек чикләрендә планлаштыру структурасы исемнәренә бири, мондый атамаларны үзгәртүү, гамәлдән чыгару, дәүләт адреслы реестрында мәгълүмат урнаштыру;
- авыл хужалыгы житештерүен үстерүгө ярдәм итү, кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү өчен шартлар тудыру;
- жирлектә балалар һәм яшьләр белән эшләү чараларын оештыру һәм тормышка ашыру;
- жәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданнарга һәм аларның берләшмәләренә ярдәм күрсәтү, халык дружиналары эшчәнлеге өчен шартлар тудыру;
- жыю (шул исәптән аерым жыю) һәм каты коммуналь калдыкларны транспортировкалау эшчәнлеген оештыруды катнашу;
- ритуаль хезмәтләр оештыру һәм күмү урыннарын карап тоту;
- Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә халыкны су белән тәэммин итү, су бүлүү, халыкны ягулык белән тәэммин итүне жирлек чикләрендә оештыру;
- жирлек торак пунктлары чикләрендә жирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеге;
- милләтара һәм конфессияара килешүне ныгытуга, жирлек территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәдәниятен саклауга һәм үстерүгө, мигрантларны социаль һәм мәдәни адаптацияләүгө, милләтара (этникара) низагларны профилактикалауга юнәлдерелгән чараларны гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;
- жирлек халкы күпләп ял итә алсын өчен шартлар тудыру һәм халык күпләп ял итә торган урыннарны төзекләндерүүне оештыру, шул исәптән гражданнарың гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр буе полосаларына ирекле үтеп керүен тәэммин итү дә.».

1.2. Түбәндәге эчтәлекле 3.3 пункт өстәргә:

- 3.3. Башкарма комитетның жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итүгә хокуклары:
  - жирлек музейларын булдыру;
  - жирлектә нотариус булмаган очракта, законнарда каралган нотариаль гамәлләр башкару;
  - опека һәм попечительлек буенча эшчәнлекне тормышка ашыруды катнашу;
  - жирлек территориясендә жирле милли-мәдәни автономияләр хокукларын гамәлгә ашыру белән бәйле эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;

-Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә һәм жирлек территориясендә милләтара мәнәсәбәтләр өлкәсендә чарапарны гамәлгә ашыруга ярдәм итү;

- жирлек территориясендә урнашкан муниципаль предприятие һәм учреждениеләрне мобилизацион әзерләү буенча чарапарны оештыруда һәм тормышка ашыруда катнашу;

- муниципаль янғын сагы булдыру;

- туризмы үстерү өчен шартлар тудыру;

- кеше хокукларын тәэмин итүгә жәмәгать контролен гамәлгә ашыручы ижтимагый күзәтү комиссияләренә ярдәм курсәту һәм мәжбүри тоту урыннарында булган затларга булышлык курсәту;

- «Россия Федерациясендә инвалиларны социаль яклау турында » 1995 елның 24 ноябрендәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә инвалиларның ижтимагый берләшмәләренә, шулай ук инвалиларның бәтенроссия ижтимагый берләшмәләре тарафыннан оештырылган оешмаларга ярдәм курсәту»;

- торак законнары нигезендә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданнарга муниципаль торак фондыннан торак урыннары бирү;

- жирлек территориясендә яшүче хужаларсыз хайваннар белән мөрәҗәгать итү буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру;

- «Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында » 2016 елның 23 июнендәге 182-ФЗ номерлы Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендәге чарапарны гамәлгә ашыру»;

- инвалилар, сәламәтлекләре чикләнгән затлар, адаптив физик культура һәм адаптив спорт үсешенә ярдәм курсәту;

- «кулланучылар хокукларын яклау турында » 1992 елның 7 февралендәге 2300-1 номерлы Россия Федерациясе Законында каралган кулланучылар хокукларын яклау чарапарын гамәлгә ашыру.».

1.3. 4 бүлекне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«4. Башкарма комитет вәкаләтләре

Куелган бурычларны тормышка ашыру һәм үз функцияләрен башкару өчен Башкарма комитет түбәндәге вәкаләтләрне башкара ала.

4.1. Планлаштыру, бюджет, финанс һәм исәпкә алу өлкәсендә:

-жирлек бюджеты проектын, жирлекнәң комплекслы социаль-икътисади үсеше планнары һәм программалары проектларын эшли;

- жирлек бюджетының үтәлешен тәэмин итә, жирлекнәң комплекслы социаль-икътисади үсеше программаларының һәм планнарының үтәлешен оештыра;

- жирлек бюджетының үтәлеше турында хисап, жирлекнәң комплекслы социаль-икътисади үсеш программаларының һәм планнарының үтәлеше турында хисап әзерли;

- жирлекнәң икътисад һәм социаль өлкә торышын характерлаучы статистик курсәткечләр жыюны оештыра һәм курсәтелгән мәгълүматларны закон белән билгеләнгән тәртиптә дәүләт хакимияте органнарына тәкъдим итә.

4.2. Муниципаль милек белән идарә итү өлкәсендә, жирлек территориясендә предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән үзара мәнәсәбәтләр:

- жирлекнең муниципаль милкендә булган милек белән идарә итә, муниципаль милек объектларын булдыру, сатып алу, файдалану, эш белән тәэммин итү һәм арендалау буенча мәсьәләләрне хәл итә;

- жирлек Советы карары белән билгеләнгән очракларда, жирлек Советының килештерүене (раславына) муниципаль милекне тартып алу, шул исәптән аны хосусыйлаштыру турында тәкъдимнәр әзерли һәм кертә;

- муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, оешмалар белән жирлекнең икътисадый һәм социаль үсешендә хезмәттәшлек турында килешүләр төзи; жирлек территориясендә халыкка хезмәт күрсәтү өлкәсендә төрле милек формасындағы предприятиеләр төзүгә ярдәм итә;

- жирлек советы билгеләгән тәртип нигезендә муниципаль казна учреждениеләре төзи, аларның эшчәнлек максатларын, шартларын һәм тәртибен билгели, аларның уставларын раслый, муниципаль учреждениеләрне финанслауны тәэммин итә, муниципаль учреждениеләрне һәм Предприятиеләрне үзгәртеп кору һәм бетерү мәсьәләләрен хәл итә, контракт нигезендә билгели һәм аларның житәкчеләрен эштән азат итә;

- муниципаль ихтыяжларны тәэммин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алуны гамәлгә ашыра; жирлекнең төзекләндерү, халыкка коммуналь хезмәт күрсәтү, социаль инфраструктура объектларын төзу һәм ремонтлау, продукция житештерү, халыкның көнкүреш һәм социаль-мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерү өчен кирәkle хезмәтләр күрсәтү, моның өчен жирлекнең матди һәм финанс чараларын кулланып башка эшләр башкаруга заказ бирүче булып тора;

- авыл хужалыгы житештерүен үстерүгә ярдәм итә, кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү өчен шартлар тудыра;

- жирлек музейларын булдыра.

4.3. Территориаль планлаштыру, жирдән һәм башка табигый ресурслардан файдалану, әйләнә-тирәлекне саклау өлкәсендә:

- муниципаль милектә булган жирләрне рациональ файдалану һәм саклауны планлаштыру һәм оештыруны гамәлгә ашыра;

- муниципаль ихтыяжлар өчен жирлек чикләрендә жирләрне резервлауны һәм жир кишәрлекләрен тартып алуны гамәлгә ашыра;

- халыкка экологик хәл турында хәбәр итә, тиешле органнарга предприятиеләр, учреждениеләр, оешмаларның әйләнә-тирәлеккә куркыныч тудыручы, табигаттән файдалану турындагы законнарны бозучы гамәлләре турында хәбәр итә;

4.4. Төзелеш, транспорт һәм элемтә өлкәсендә:

- социаль наем шартнамәләре буенча бирелә торган торак урыннарына мохтажлар буларак гражданнары билгеләнгән тәртиптә исәпкә алыш бара;

- жирлекнең коммуналь инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү, жирлекнең транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү, жирлекнең социаль инфраструктурасын комплекслы үстерү

программаларын эшли һәм тормышка ашыра, аларга карата таләпләр Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

4.5. Халыкка торак-коммуналь, көнкүреш, сәүдә һәм башка хезмәтләр күрсәту өлкәсендә:

- халыкны элемтә, жәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәту хезмәтләре белән тәэммин итү өчен шартлар булдыруны тәэммин итә;

- халыкның ялын оештыру һәм мәдәният оешмалары хезмәте белән тәэммин итү өчен шартлар тудыра;

- туризмы үстерү өчен шартлар тудыра;

- муниципаль Яңғын сагы әшen оештыра;

- жирлектә балалар һәм яшьләр белән эшләү буенча чаралар оештыра һәм тормышка ашыра;

- жирлектә нотариус булмаган очракта, законнарда каралган нотариаль гамәлләр кыла;

- жирлек территориясендә жирле милли-мәдәни автономияләр хокукларын гамәлгә ашыру белән бәйле эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыра;

-Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә һәм жирлек территориясендә милләтара мәнәсәбәтләр өлкәсендә чараларны тормышка ашыруга булышлык күрсәтә;

- коммуналь калдыкларны жыю (шул исәптән аерым жыю) һәм транспортлау буенча эшчәнлекне оештыруда катнаша;

- жирлек чикләрендә халыкны су белән тәэммин итү, су бүлү, халыкны Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә ягулык белән тәэммин итүне оештыра;

- жирлек торак пунктлары чикләрендә жирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеген оештыра;

- милләтара һәм конфессияара килешүне ныгытуга, жирлек территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәдәниятен саклауга һәм үстерүгә, мигрантларның социаль һәм мәдәни жайлашуына, милләтара (этникара) низагларны профилактикалауга юнәлдерелгән чараларны тормышка ашыру өчен шартлар тудыра;

- жирлек халкының күпләп ял итү өчен шартлар тудыра һәм халыкның күпләп ял итү урыннарын төзекләндерүне оештыра, шул исәптән гражданнарың гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр буе полосаларына ирекле үтеп керүен тәэммин итә.

4.6. Төзекләндерү өлкәсендә:

- жирлек территориясен төзекләндерүне оештыра;

-объектлар адресларын адреслаштыру, адресларны үзгәртүне, юкка чыгаруны, урам-юл чeltәре элементларына (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, региональ яки муниципальара әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, муниципаль районның жирле әһәмияттәге автомобиль юлларыннан тыш) исемлекләрне, жирлек чикләрендә планлаштыру структурасы исемнәрен бирүне, мондый атамаларны үзгәртүне, гамәлдән чыгаруны, дәүләт адреслы реестрында мәгълүмат урнаштыруны гамәлгә ашыра;

- ритуаль хезмәтләр күрсәтүне һәм күму урыннарын тотуны оештыра.

4.7. Гражданнарың хокукларын һәм ирекләрен саклау, законлылыкны тәэммин итү, Халыкны һәм территорияне гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендә:

- жирлек территориясендә законнарың, дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнарының актларының үтәлешен, гражданнарың хокукларын һәм ирекләрен саклауны тәэммин итә;

- билгеләнгән тәртиптә, шул исәптән судта яки арбитраж судта, жирле үзидарә хокукларын бозучы дәүләт хакимияте органнары һәм дәүләт вазыйфай затлары, предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар актларына шикаять бирә;

- жирлек торак пунктлары чикләрендә беренчел янғын куркынычсызлығы чарапарын үткәруне тәэммин итә;

- жирлек территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләрне мобилизацион әзерләү буенча чарапарны оештыра һәм тәэммин итә;

- муниципаль сайлаулар, жирле референдум әзерләү һәм үткәруне, жирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бируне, жирлек чикләрен үзгәртү, жирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бируне оештыру һәм матди-техник тәэммин итүне гамәлгә ашыра;

-жирлек территориясендә физик культура, мәктәп спорты һәм массакүләм спорт үсеше өчен шартлар тәэммин итә, жирлекнең рәсми физкультура-сәламәтләндөрү һәм спорт чарапарын үткәруне оештыра;

- җәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданнарга һәм аларның берләшмәләренә ярдәм күрсәтә, халык дружиналары эшчәнлеге өчен шартлар тудыра;

- кеше хокукларын тәэммин итүгә ижтимагый контроль һәм мәжбүри туту урыннарында булган затларга ярдәм итүче ижтимагый күзәтү комиссияләренә булышлық күрсәтә һәм инвалидларның ижтимагый берләшмәләренә ярдәм күрсәтә;

- "Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында «Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендәге чарапарны гамәлгә ашыра»;

- инвалидлар, сәламәтлекләре чикләнгән затлар, адаптив физик культура һәм адаптив спорт үсешенә булышлық күрсәтә;

- «кулланучылар хокукларын яклау туринде » 1992 елның 7 февралендәге 2300-1 номерлы Россия Федерациясе Законында каралган кулланучылар хокукларын яклау чарапарын гамәлгә ашыра.

4.8. Жирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен үтәү өлкәсендә:

- федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә жирлек жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

- дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен бирелгән матди һәм финанс чарапарының исәбен алып бара һәм тиешле куллануны тәэммин итә;

- федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру турында хисап тапшыра;

- жирлек Советы каарлары нигезендә үзләренә тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен жирлек жирле үзидарә органнары карамагында булган матди ресурслардан һәм финанс чараларыннан ёстәмә файдалануны тәэмин итә.

4.9. Башка вәкаләтләр:

- жирлек Советы эшчәнлеген оештыру, хокукий, мәгълүмати, матди-техник һәм башка яктан тәэмин итә;

- жирлекнең архив фондларын формалаштыруны тәэмин итә;

- федераль законнар нигезендә халыкара һәм тышкы икътисадый элемтәләрне үз вәкаләтләре чикләрендә гамәлгә ашыра;

- гражданнарны жирлек өчен социаль әһәмияткә ия булган эшләрне (шул исәптән дежур торуларны) ирекле рәвештә башкаруга жәлеп иту турында Карап кабул итә һәм аларны үткәруне оештыра;

- муниципаль хезмәтләр реестрын формалаштыру һәм алып бару тәртибен билгели;

- жирлек халкы яки жирлек Советы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә кабул ителгән каарлар, жирлек башлыгы каарлары һәм боерыклары үтәлешен оештыра;

- законнар, жирлек уставы, жирлек Советы каарлары белән жирлек советы яки башка жирле үзидарә органнары вәкаләтләреннән тыш, жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләре буенча башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.».

2. Әлеге каарны «Татарстан Республикасы хокукий мәгълүмат рәсми порталында» <http://pravo.tatarstan.ru>. урнаштыру юлы белән халыкка житкерергә һәм Азнакай муниципаль районның рәсми сайтында Интернет мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә <http://aznakayevo.tatar.ru> веб-адрес буенча урнаштырырга.

3. Әлеге каарның үтәлешен контролдә тотуны Кәкре Елга авыл жирлеге Советының законлылық, хокук тәртибе, депутат этикасы һәм жирле үзидарә мәсьәләләре буенча дайими комиссиясенә йөкләргә.

Рәис

И.М.Мөхәммәтҗанов